

Skatt på trafikförsäkringspremie

Till skatteutskottet

Skatteutskottet har den 26 april 2007 beslutat att bereda bl.a. socialförsäkringsutskottet tillfälle att avge yttrande över proposition 2006/07:96 om skatt på trafikförsäkringspremie m.m. jämte motioner.

Utskottet yttrar sig över propositionen och motionerna Sk15 av Anne-Marie Wallouch m.fl. (v), Sk16 av Lars Johansson m.fl. (s), Sk17 av Krister Örnfjäder (s), Sk18 av Stefan Wikén m.fl. (s) och Sk19 av Christer Engelhardt (s) såvitt avser kostnaderna för befintliga trafikskador. Dessutom kommenterar utskottet den av regeringen aviserade reformeringen av sjuk- och trafikförsäkringarna.

Propositionen

Enligt regeringens uppfattning bör ansvaret för de trafikrelaterade kostnaderna för sjukpenning och sjuk- och aktivitetsersättning överföras från socialförsäkringssystemet till trafikförsäkringen. Syftet är bl.a. att stimulera till en ökad trafiksäkerhet och därmed en minskning av antalet skadade och döda i trafiken. Av det skälet avser regeringen att i särskild ordning låta utreda en överföring av ansvaret för vissa kostnader för trafikskador från sjukförsäkringen till trafikförsäkringen. När det gäller statens utgifter för de befintliga trafikskadorna föreslår regeringen att skatt ska betalas på premie för trafikförsäkring och på trafikförsäkringsavgift. I propositionen anges att den föreslagna skatten är en del i finansieringen av de omfattande skattelättnader som föreslagits i budgetpropositionen för 2007. Skattskyldiga är de försäkringsgivare som meddelar trafikförsäkring. Skatt ska enligt förslaget tas ut med 32 % av den intjänade premien för trafikförsäkring och med 22 % av den mottagna trafikförsäkringsavgiften. Lagen om skatt på trafikförsäkringspremie m.m. föreslås träda i kraft den 1 juli 2007.

Motionerna

Lars Johansson m.fl. (s) begär i motion Sk16 avslag på propositionen. Förslaget är enligt motionärerna ett första steg i ett systemskifte. Privatisering av kostnaderna för trafikskador kommer att innebära riskbedömning som grund för skatt och avgifter. Riskbedömning har emellertid aldrig tidigare varit en utgångspunkt för sjukförsäkring och bör inte vara det i fortsättningen heller.

I motion Sk17 av Krister Örnfjäder (s) begärs likaså avslag på propositionen. Med regeringens förslag kommer trafikskadade att särbehandlas och rehabiliteringen bli sämre. Motionären frågar sig om vinstdrivande försäkringsbolag kommer att ta samma ansvar för alla trafikskadade eller om de kommer att satsa på unga i produktiv ålder.

Även i motion Sk18 av Stefan Wikén m.fl. (s) begärs avslag på propositionen. Förslaget att lyfta ut trafikskadade ur det allmänna sjukförsäkrings-systemet innebär en minskning av en nödvändig riskspridning som behövs för att inte klyftorna och orättvisorna i samhället ska öka.

Också i motion Sk19 av Christer Engelhardt (s) begärs avslag på propositionen. Förslaget har enligt motionären negativa effekter för dem som bor i glesbygd.

Anne-Marie Wallouch m.fl. (v) begär i motion Sk15 avslag på propositionen. Regeringens förslag innebär ett första steg i en privatisering av socialförsäkringen som kommer att kraftigt bidra till fördjupade klass- och könsskillnader.

Utskottets överväganden

Vad först gäller den aviserade reformen av sjuk- och trafikförsäkringarna har en särskild utredare nyligen tillsatts för att lämna förslag till utformningen av regler som möjliggör en överföring av vissa socialförsäkringsutgifter till trafikförsäkringen. Enligt direktiven (dir. 2007:53) ska trafikförsäkringen ansvara för sjukpenning, sjuk- och aktivitetsersättning samt rehabiliteringspenning. En utgångspunkt ska vara att den som skadas i en trafikolycka alltid ska vara tillförsäkrad minst den ersättning som han eller hon skulle ha haft rätt till från den allmänna försäkringen, om skadan uppkommit på något annat sätt. Utredaren ska bl.a. överväga vem som ska vara ansvarig för att ersätta den drabbade under den tid som en utredning av orsakerna till skadan genomförs samt precisera trafikförsäkringens ansvar för rehabilitering av trafikskadade. Utredaren ska redovisa uppdraget senast den 30 april 2008.

Utskottet konstaterar att det är en mycket stor förändring av sjuk- och trafikförsäkringarna som planernas. Den innebär bl.a. att försäkringskollektivet minskar från att omfatta den yrkesverksamma delen av befolkningen till att omfatta endast fordonsägare. Enligt utskottets mening finns det emellertid mycket som talar för att det är samhällsekonomiskt välbetänkt att

föra över kostnaderna för delar av sjukförsäkringen till trafikförsäkringen. Det förhållandet att trafikskador nu hanteras av flera olika aktörer – bl.a. arbetsgivare, Försäkringskassan och trafikförsäkringsbolagen – torde både komplicera och förlänga skaderegleringen. Det finns därför anledning att anta att reformen kommer att innebära en förbättring härvidlag. Dessutom kommer merparten av kostnaderna för trafikskador att synliggöras när delar av sjukförsäkringen förs över till trafikförsäkringen. För närvarande särredovisar inte Försäkringskassan kostnaderna för sjukpenning m.m. till följd av trafikskador, vilket innebär att samhället saknar uppgift om totalkostnaderna för dessa skador. Vidare torde, på sätt som anges i propositionen, försäkringsbolagens intresse av att effektivisera skadehanteringen och rehabiliteringen liksom att minimera kostnaderna komma att öka till följd av reformen. Vad gäller rehabilitering förtjänar det dock att understrykas att en lyckad rehabilitering av långtidssjukskrivna tillbaka i arbete framför allt kräver att insatser sätts in mycket tidigt i sjukskrivningsprocessen.

När det gäller kostnaderna för redan befintliga trafikskador är det enligt regeringen inte möjligt att föra över dessa på försäkringsbolagen. Utskottet delar denna uppfattning. Även om utgångspunkten för regeringens förslag är att trafikförsäkringen ska stå för kostnaderna för sjukpenning m.m. till följd av trafikskador anges i propositionen att den föreslagna skatten ska finansiera regeringens skattesänkningar, vilka i sin tur syftar till att varaktigt öka sysselsättningen. Utskottet har därför inte anledning att utifrån sitt beredningsområde ta ställning till den nu föreslagna skatten och därmed inte heller till propositionen och motionerna.

Stockholm den 15 maj 2007

På socialförsäkringsutskottets vägnar

Gunnar Axén

Följande ledamöter har deltagit i beslutet: Gunnar Axén (m), Tomas Eneroth (s), Helena Riviére (m), Ronny Olander (s), Lars-Arne Staxäng (m), Siw Wittgren-Ahl (s), Tobias Krantz (fp), Kurt Kvarnström (s), Mats G Nilsson (m), Göte Wahlström (s), Kalle Larsson (v), Fredrick Federley (c), Gunvor G Ericson (mp), Marianne Watz (m), Stefan Tornberg (c), Eva Johnsson (kd) och Helena Frisk (s).

Avvikande mening

Tomas Eneroth (s), Ronny Olander (s), Siw Wittgren-Ahl (s), Kurt Kvarnström (s), Göte Wahlström (s), Kalle Larsson (v) och Helena Frisk (s) anför:

En politik som ekonomiskt omfördelar mellan olika perioder i livet och som utjämnar ekonomiska skillnader gör alla till vinnare. Det är den generella välfärdens idé och den bygger på en bred och solidarisk finansiering via skatter som tas ut från olika skattebaser utan att direkt öronmärkas för det ena eller andra ändamålet. Regeringen planerar nu ett systemskifte när det gäller socialförsäkringarna. Skattefinansiering och generell välfärd ska ersättas av avgiftsfinansiering och välfärd utifrån betalningsförmåga. Därigenom bryts solidaritet och sammanhang upp till förmån för ensidigt grupptänkande och tanken på att individerna ska stå för sina egna kostnader, oavsett deras behov eller betalningsförmåga.

Skatten på trafikförsäkringspremier utgör det första steget i ett systemskifte. Att lyfta ut en viss grupp ur den solidariska sjukförsäkringen och att hävda att deras sjukpenning och sjuk- eller aktivitetsersättning ska betalas ur en annan källa öppnar för gränsfall och tvister. Vad händer t.ex. om någon som redan har ersättningar från det allmänna sjukförsäkringssystemet skadas i en ny trafikolycka? Hur avgörs då kostnadsfördelningen?

Vinstdrivande försäkringsbolag kommer att hantera ersättningsfrågor utifrån olika avtal. Den trafikskadade kommer därför att behöva vara mer aktiv och bevaka sina rättigheter.

Privatisering av kostnaderna för trafikskadorna stärker riskbedömning som grund för skatt och avgifter, vilket leder till att det blir mycket dyrare för yngre och för människor med någon form av ohälsa som kan tänkas påverka deras körning. För pensionärer är förslaget särskilt orättvist då det inte sker någon överföring av sjukpenningkostnaderna för deras del. Riskbedömning har aldrig tidigare varit en utgångspunkt för sjukförsäkring och bör inte vara det i fortsättningen heller. Med regeringens politik blir det sämre, dyrare och otryggare för trafikanterna och för dem som råkar ut för trafikskador.

Mot bakgrund av vad vi nu anfört anser vi att regeringens förslag, som utgör ett första steg i denna förändring, bör avslås.